

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 520/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Alžbetou Slašťanovou, Opatovská 783/3, Žiar nad Hronom, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 So 12/2017 z 27. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 So 12/2017 z 27. apríla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorému funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia vo veci sťažovateľa zo 6. decembra 2013 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia z 27. januára 2014 (ďalej len „rozhodnutie Sociálnej poisťovne“) došlo k zamietnutiu žiadosti sťažovateľa o invalidný dôchodok. Z odôvodnenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne vyplýva, že hoci v predmetnej veci bolo nesporne preukázané, že u sťažovateľa došlo k poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, a to od 16. októbra 2013, jeho nárok na priznanie invalidného dôchodku bol zamietnutý, pretože nedosiahol potrebný počet rokov dôchodkového poistenia pre priznanie invalidného dôchodku podľa § 72 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), t. j. v danom prípade 15 rokov poistenia pred vznikom nároku na invalidný dôchodok. Tento záver vychádzal z § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., v zmysle ktorého sa do obdobia dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme nezapočítava obdobie, za ktoré bol poistencovi priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, ako aj o prechodné ustanovenie § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.,

v zmysle ktorého sa uvedený princíp vzťahuje aj na obdobie vojenskej služby do 31. decembra 2003.

4. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom č. k. 26 Sd 283/2015-15 z 9. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 9. apríla 2015“), ktorým napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne zrušil a vec vrátil späť na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd uviedol, že Sociálna poisťovňa nesprávne vyložila ustanovenie § 60 ods. 2, resp. § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., keď započítanie obdobia dôchodkového poistenia sťažovateľa, ktoré bolo zhodnotené pre účely priznania a určenia výšky výsluhového dôchodku sťažovateľa, nezapočítala s tým, že je už poberateľom výsluhového dôchodku, napriek tomu, že podľa krajského súdu pre možnosť vylúčenia tohto obdobia dôchodkového poistenia by okrem poberania výsluhového dôchodku musel byť splnený aj ďalší zákonný predpoklad, a to poberanie dávky dôchodkového zabezpečenia podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom.

5. Po vrátení veci na nové konanie a rozhodnutie Sociálna poisťovňa opätovne žiadosť sťažovateľa o invalidný dôchodok z 23. decembra 2013 zamietla rozhodnutím z 29. júla 2015 (ďalej len „rozhodnutie z 29. júla 2015“) z tých istých dôvodov, t. j. nesplnenie podmienky získania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 2, § 72 ods. 1 písm. f) a § 255 ods. 5 v spojení s § 255 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. (pred vznikom invalidity podľa Sociálnej poisťovne získal sťažovateľ 4170 dní obdobia dôchodkového poistenia). Sociálna poisťovňa v odôvodnení tohto rozhodnutia ďalej poukázala na to, že na určenie sumy invalidného dôchodku nie je možné započítať dobu výkonu služby a hrubé zárobky, pretože vtedajšia Československá socialistická republika sa v roku 1991 (po prijatí ústavného zákona č. 81/1990 Zb. o zmene názvu Československej socialistickej republiky už Česko-slovenská federatívna republika, pozn.) zaviazala prijímať záväzky, len pokiaľ ide o časť III Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, týkajúcu sa starobného dôchodku, a pretože invalidný dôchodok je uvedený v II. časti spomínaného dohovoru, do úvahy neprichádza ani aplikácia čl. 33 ods. 2 uvedeného dohovoru v VI. časti – Spoločné ustanovenia na invalidný dôchodok.

6. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 26 Sd 283/2015-35 z 15. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016“) rozhodnutie z 29. júla 2015 opätovne zrušil a vec vrátil Sociálnej poisťovni späť na ďalšie konanie, konštatujúc, že táto nerešpektovala právny názor krajského súdu vyslovený v rozsudku.

7. Najvyšší súd v predmetnej veci na základe odvolania Sociálnej poisťovne rozsudkom sp. zn. 10 So 12/2017 z 27. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) rozhodol, že rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016 mení tak, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 29. júla 2015 potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozsudku sa najvyšší súd stotožnil s odôvodnením rozhodnutia z 29. júla 2015 a jeho dôvodmi, poukazujúc na § 70 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý stanovuje tri kumulatívne podmienky, z ktorých jednu špecifikovanú v § 72 tohto zákona sťažovateľ nespĺňa. Rovnako sa najvyšší súd stotožnil s názorom Sociálnej poisťovne vo vzťahu k otázke výkladu ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.

8. Sťažovateľ následne poukázal na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa preskúmania odôvodnenia rozhodnutí orgánov verejnej správy a následne uviedol, že rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016 nemá, čo sa týka odôvodnenia, podľa neho kvalitu, ktorá je implikovaná v práve na spravodlivý proces, pretože sa s ním v konaní predloženými argumentmi najvyšší súd riadne nevysporiadal. Akceptovaním právneho záveru v rozsudku najvyššieho súdu týkajúceho sa výkladu § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý podľa sťažovateľa nie je možné vyvodit' ani z gramatického či ústavne komformného výkladu týchto ustanovení, by podľa sťažovateľa došlo k diskriminácii osôb, ktoré boli sčasti poistené aj v osobitnom dôchodkovom systéme, pretože tieto osoby musia (na rozdiel od osôb poistených len vo všeobecnom systéme) celkovo odpracovať vyšší počet rokov, resp. v niektorých prípadoch ani nemôžu podmienky nároku na invalidný dôchodok vôbec splniť. Za nesprávny označil sťažovateľ aj záver najvyššieho súdu vyslovený v rozsudku, podľa ktorého s prihliadnutím na § 60 ods. 5 v spojení s § 142 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. má sťažovateľ možnosť zaplatiť poisťné na dôchodkové poistenie aj dodatočne, pretože sťažovateľ nespĺňa žiadnu z v ňom

uvedených zákonných podmienok. V rámci svojej argumentácie sťažovateľ poukázal taktiež na ústavnom súde prebiehajúce konanie o súlade ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré bolo iniciované najvyšším súdom, ktorý konanie vo veci obdobnej, ako je vec sťažovateľa, prerušil.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené, zrušil tento rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a zaviazal najvyšší súd zaplatiť mu náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Právna úprava a judikatúra ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97), a preto ich porušenie skúma spoločne.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo,

ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

20. Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým zmenil rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016. Najvyšší súd podľa sťažovateľa napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil a dospel v ňom k ústavne nekonformným záverom založeným na podľa neho nesprávnom právnom výklade § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.

21. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom rozsudku najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016 tak, že rozhodnutie z 29. júla 2015 potvrdil.

21.1 Najvyšší súd v relevantnej časti svojho rozsudku zhrnul doterajší priebeh konania v danej veci, resp. obsah rozhodnutí a podaní procesných strán, poukázal na ustanovenia dotknutých právnych predpisov, špecifikoval predmet odvolacieho konania i skutočnosti, ktoré krajský súd v tomto prípade posudzoval. Následne preskúmal administratívny spis Sociálnej poisťovne v predmetnej veci, zamerajúc sa predovšetkým na skúmanie dĺžky obdobia dôchodkového poistenia sťažovateľa, pritom dospel k záveru, že

sťažovateľ ku dňu vzniku invalidity získal 11 rokov a 155 dní obdobia dôchodkového poistenia.

22. Následne najvyšší súd popísal závery vyplývajúce z rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR-ZVJS-13467/33-05 z 28. septembra 2005, ktorým bol podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od 1. októbra 2005 priznaný výsluhový dôchodok, pričom pre výpočet jeho sumy bola sťažovateľovi zhodnotená doba jeho základnej vojenskej služby, ako aj doba služobného pomeru príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže ku dňu jeho skončenia 30. septembra 2005 (služobný pomer sťažovateľa trval spolu 23 rokov a 158 dní).

23. Najvyšší súd následne konštatoval, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu uvedeným v jeho rozsudku z 15. decembra 2016, a po preskúmaní postupu Sociálnej poisťovne musí konštatovať, že táto postupovala v súlade s ustanoveniami zákona č. 461/2003 Z. z., keď žiadosť sťažovateľa o invalidný dôchodok zamietla z toho dôvodu, že ku dňu invalidity, t. j. ku 16. októbru 2013, sťažovateľ nezískal obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu najmenej 15 rokov. Následne najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 70 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré odkazuje podľa neho striktne na splnenie 3 kumulatívnych podmienok, zdôrazniac, že pre vznik nároku na invalidný dôchodok musí u poistenca dôjsť k splneniu všetkých troch podmienok. Posudzujúc ďalej splnenie uvedených podmienok u sťažovateľa ako poistenca, dospel najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ nespĺnil podmienky stanovené v § 70 zákona č. 461/2003 Z. z., t. j. že mu nevznikol nárok na invalidný dôchodok napriek tomu, že vzhľadom na lekársky posudok bol posudkovým lekárom uznaný za invalidného s výslednou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou o 45 %. Najvyšší súd ďalej v rámci odôvodnenia uviedol, že sa stotožnil s názorom Sociálnej poisťovne v otázke výkladu ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. vo vzťahu k posúdeniu obdobia dôchodkového poistenia u sťažovateľa.

23.1 V závere najvyšší súd „poznámenal“, že vzhľadom na právnu úpravu v § 60 ods. 5 v spojení s § 142 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. si môže sťažovateľ zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie aj dodatočne s tým, že v takomto prípade sa obdobie, za ktoré bolo dodatočne zaplatené poistné, započítava do obdobia dôchodkového poistenia. Zároveň najvyšší súd uviedol, že za predpokladu, že po dodatočne zaplatenom poistnom na dôchodkovom poistení bude sťažovateľ splňať všetky podmienky uvedené v § 70 zákona č. 461/2003 Z. z., opätovne môže podať žiadosť o invalidný dôchodok.

24. V časti obsahu rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 29. júla 2015, na ktorú odkazuje aj rozsudok najvyššieho súdu, Sociálna poisťovňa poukázala na znenie § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a čl. 2 ods. 2 ústavy a následne s poukazom na obdobia výkonu jeho služby, ktoré neboli spochybnené ani sťažovateľom v jeho odvolaní, ako aj s poukazom na potvrdenie Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže z 30. septembra 2013 dospela k záveru, že sťažovateľ získal obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, na základe čoho pri posudzovaní nároku na invalidný dôchodok uvedené obdobie nemohla hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia, a preto naň pri svojom rozhodovaní neprihliadala. Taktiež Sociálna poisťovňa uviedla, že uvedené obdobie už raz bolo zhodnotené v prospech sťažovateľa pri posudzovaní jeho nároku a výšky výsluhového dôchodku. Sociálna poisťovňa ďalej poukázala aj na to, že Československá socialistická republika sa v roku 1991 (po prijatí ústavného zákona č. 81/1990 Zb. o zmene názvu Československej socialistickej republiky už Česko-slovenská federatívna republika, pozn.) zaviazala prijímať záväzky, len pokiaľ ide o časť III Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, týkajúcu sa starobného dôchodku, a pretože invalidný dôchodok je upravený v časti II tohto dohovoru, do úvahy neprichádzala v danom prípade ani aplikácia čl. 33 ods. 2 dohovoru v VI. časti– Spoločné ustanovenia na invalidný dôchodok.

25. Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že tento nespochybnuje konkrétne skutkové zistenia najvyššieho súdu, resp. Sociálnej poisťovne, avšak rozporuje splnenie podmienok § 70 zákona č. 461/2003 Z. z., konkrétne splnenie podmienky dosiahnutia potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 2 tohto zákona posúdenej najvyšším súdom,

resp. nesprávnu aplikáciu právneho predpisu v jeho prípade. V súvislosti s touto argumentáciou poukazuje na nespravodlivosť, resp. nemožnosť naplnenia podmienky nastaveného modelu dôb zamestnania, ktoré sú pre určitú skupinu osôb náročné na splnenie, ako aj na návrh najvyššieho súdu na začatie konania o súlade § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. s čl. 39 a čl. 55 ústavy, ktorý bol v čase podania jeho sťažnosti už prijatý ústavným súdom na ďalšie konanie.

25.1 V predmetnej veci je podľa ústavného súdu zrejmé, že posúdenie otázky vylúčenia/nevylúčenia výkonu služobného pomeru do doby dôchodkového poistenia pre účely posúdenia nároku na priznanie invalidného dôchodku malo v predmetnej veci kľúčový význam a najvyšší súd ako súd odvolací bol povinný podať na ňu ústavne konformnú odpoveď.

25.2 Vo vzťahu k argumentácii týkajúcej sa ústavnej konformnosti výkladu § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. ústavný súd bližšie odkazuje na závery uvedené v jeho náleze č. k. PL. ÚS 16/2017-52 z 13. februára 2019 (ďalej len „nález z 13. februára 2019“), ktorým návrhu najvyššieho súdu nevyhovel.

25.3 Vo svojom náleze z 13. februára 2019 sa ústavný súd nestotožnil s argumentáciou predloženou v konaní, v zmysle ktorej ústavná nekonformita napadnutej právnej úpravy spočíva v tom, že nezohľadňuje doby služby policajtov a profesionálnych vojakov (hodnotené v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia formou zhodnotenia doby služby) ako obdobia dôchodkového poistenia aspoň na vznik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. V bode 31 nálezu z 13. februára 2019 ústavný súd uviedol: «Podľa názoru ústavného súdu riešenie, ktoré by v rámci sociálneho poistenia bez ďalšieho favorizovalo určitú skupinu subjektov z iného systému sociálneho zabezpečenia – odpustiac alebo znížiac bez ďalšieho všeobecne ustanovenú potrebnú dobu účasti na sociálnom poistení pre vznik nároku na invalidný dôchodok – by bolo vo vzťahu k ostatným účastníkom systému sociálneho poistenia nesystémové a nespravodlivé. Ak by malo ísť o „zmäkčenie“ podmienok pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, teda o „zvýhodnenie“ osôb poberajúcich výsluhový dôchodok bez

toho, aby sa toto „zmäkčenie“ eliminovalo iným riešením, prípadne participáciou štátu, potom by vyvstala aj otázka ústavnosti takéhoto riešenia.». Vo vzťahu k nekonformite napadnutých ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. podľa názoru ústavného súdu (pozri bod 34 tohto nálezu) nemožno argumentovať „protiústavnosťou všeobecne aplikovateľného modelu dôb zamestnania pre vznik nároku na invalidný dôchodok tých osôb, ktoré sú štandardnými účastníkmi tohto systému, a to len preto, že pre skupinu osôb prichádzajúcich z iného systému, ale teraz už zúčastnených vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia sú parametre nastaveného modelu dôb zamestnania pre nich náročné na splnenie a z ich pohľadu prísne až nespravodlivé. Vzhľadom na uvedené je v prvom rade vecou zákonodarcu, ako sa vyrovná s vecnou stránkou problému.“

25.4 V závere ústavný súd dospel ku konštatovaniu, že práve prijatie právnej úpravy, ktorá by pri posudzovaní vzniku nároku na invalidný dôchodok bez ďalšieho jednostranne zvýhodňovala osoby prichádzajúce z iného systému sociálneho zabezpečenia do všeobecného systému sociálneho poistenia (takýto výklad napadnutých ustanovení zákona práve sťažovateľ považuje za správny a ústavne konformný pre jeho prípad, pozn.), by podľa názoru ústavného súdu privodilo otázku ústavnej konformnosti.

26. Ústavný súd vo svojej judikatúre k otázke svojej právomoci stabilne uvádza, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

27. Ústavný súd vychádzal aj zo svojej judikatúry, podľa ktorej je integrálnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu

(m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Povinnosťou všeobecného súdu je preto uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06). Obdobne tak z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že právo na spravodlivé konanie zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (m. m. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Obdobne ESLP v rozsudku Ruiz Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.

28. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno označiť za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, pretože právne závery najvyššieho súdu vyvedené pri aplikácii relevantnej právnej úpravy aj s poukazom na závery nálezu z 13. februára 2019 nepopierajú podstatu a zmysel príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov a zároveň korešpondujú so skutkovými zisteniami, t. j. že uvedené závery nie sú výsledkom svojvôle, ale ústavne konformnej aplikácie príslušných právnych predpisov.

29. Ústavný súd nezistil žiadne ústavnoprávne vady napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktoré by odôvodňovali jeho zásah do tohto rozsudku v súlade s jeho právomocami, a preto podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

30. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti.

31. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu